

Előfizetési árak:

Egész évre	12	frt.
Félévre	6	"
Negyedévre	3	"
Egy hóra	1	"
— Egyes szám 4 kr. —		

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276 sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszo-
lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek.
Zápolya-utca 1-ső szám
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik mindennap.
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

A „Replica“ térképe.

Nagybecskerek, szeptember 6.

Élénk hatása alatt állunk Jeszenszky Sándor főügyési helyettes ama gyönyörű, mély tanulmány alapján irt beszédének, melylyel ez öt nyelven kiadott alkotmány-sértő, kihívó irat ferdítéseit, szemérmetlen hazugságait és rágalmaikat megsemmisítette.

A „Replica“-nak hazánk néprajza- és statisztikájáról irt fejezete, mint nem inkriminált rész, kevésbé volt méltatva a szerdai tárgyaláson. Erről a fejezetről és a munkához csatolt térképről az „Erdély“ cz. folyóirat idei 2. számában többek közt ezeket olvassuk:

A röpirathoz mellékelte térkép, Kiepert H. „Uebersichtskarte der Verbreitung der Deutschen in Europa“-ja után készült 1:3 000,000 ragyságban, s már maga az a körülmény, hogy hazánk néprajzi képét oly térkép után szemlélteti, mely a német elemre irányozza főtekintetét, eléggé jellemzi a kiadók tendenciózus irányát.

Mikor az első (bukaresti) memorandum 1891 elején megjelent, ahhoz Andree néprajzi térképe volt adva. De azzal nem voltak megelégedve, mert (a mint ama röpiratban, az oláh ifjak maguk írják) „az nem tünteti fel a Magyarországon lakó összes oláhokat, mivel az oláh elem sokkal tovább terjed a Tisza felé, mint a hogy az, azon a térképen látszik.“ Most hát olyan térképre volt szükségük, melyen nagyobb legyen az oláh-lakta terület, s így jobban dokumentálhassák Európának, mily sok oláh nyög a magyar zsarnokság (!) nyomása (?) alatt. S ebben a tekintetben, azt hiszem, hogy Kiepert műve (!) teljesen kielégítheti vágyaikat.

Ezen a térképen ugyanis Erdély, fel egészen Máramaros-Szigetig, nyugatfelé pedig Nagy-Károly, Margita, Nagy-Várad, Sarkad, Gyula, Arad, Temesvár, Versecz és Uj-Moldova határáig, nem egyéb egy

nagy (kék színnel festett) tengernél, melyen a német telepeken kívül csak itt-ott tűnik fel magyar szigetként néhány apró fehér folt.

A székelységnek megkegyelmeztek, hisz közzéjük már mégis sok lett volna oláh foltokat berajzolni; hanem azért Brassóvármegye délkeleti csücskének érdekes magyar telepe, a csángóság — oláh színjelöléssel van feltüntetve. Csikvármegye észak-keleti szögletében is kellenél több jut az oláhságnak, de érdekesebb az, hogy pl. Deés, Szamosújvár és kiterjedt magyar vidéke, aztán Nagy-Enyed, Torda és Torda-Aranyos vármegyének magyar közep-része teljesen oláh, melyen még csak pontocskák sincsenek szárvá a magyar-ságnak.

Hasonlóan bánik el a térkép Kolozsvármegye magyar telepeivel, és ráadásul olyan neveltségesen bosszantó, e tendenciózus dolgot, mivel hogy Kolozsvárt — hazánk legmagyarabb, s mondhatni tisztán magyar városát — németté teszi és annak többi területekkel is. Azok az érdekes magyar földnyelvek, melyek Magyarország anyaterületéről Bihar-, Békés-, Csanád vármegyék keleti széleiről az oláh-lakta nagy országrészbe mint megannyi kulturális előőrsek benyulnak, délen meg Torontál-, Temes-, sőt Krassó-Szörény vármegyékben és Déván szórványosan előfordulnak, mind szándékosan figyelmen kívül vannak hagyva. S hogy ez miért van úgy, azt felesleges magyaráznunk.

Maga a könyv olyan, hogy bizony nem kis fejtörésre kerülhetett annyi sok hazug adatot, czélzatos állítást, hamis vádat és rut ferditést összeírni, mint a mennyi benne van. Hiszen (hogy azok után, miket a tárgyaláson hallottunk, unalmassá ne váljunk) legyen elég csak a következőket említeni:

Hogyan szaporodnak a magyarok?

fáj, mikor a törzsasztal elveszít egy olyan tagot, melyhez nagy reményeket fűztek. Tudja mi az „Schlagwort“? A szabadság. S amint ezzel a szóval millió embert lehetett arra bírni, hogy vért ontson, most egyenként rá lehet venni a legény-embereket, hogy ne nősüljenek.

— Csak nem adod fel szabadságodat? Így hangzik a kérdés, mely szemrehányás, kérés, fenyegetés, figyelmeztetés egyszerre.

Nos hát, nézzünk a szeme közé ennek a szónak. Hangsúlyozni kívánom mindjárt, hogy miután tudtommal mindketten vidéken élünk, mindig csak vidéki viszonyokról beszélhetek.

Mi az a sokat emlegetett szabadság, melyről nem akar lemondani? Ön legényember, tehát reggel felkelhet amikor Önnek tetszik, feltéve, hogy nem kell megszabott időre hivatalban lennie, mely esetben ez a pont kissé problematikus.

Délben elmehet ebédelni, amikor Önnek tetszik, mert a vendéglőben nincs feleség, ki számon kéré, hol készt. Az ám, csak hogy a többi abonnensek eleszik a szája előtt a legjobb ételleket s ha Ön csakugyan egy óra után érkezik kedves törzsasztalához, az étlap kétharmada ki van törülve s ha e felett még panaszkodni mer, az asztaltársaság egyhangulag kimondja: Tar de venientibus ossa. S mi közben Ön elkezd végre a megmaradt ételleket fogyasztani, addig a többi urak, kik már régen megebédelték, hisz az igen természetes, kedélyesen rágyujtanak és kegyetlenül fújják az ön levesébe az ő füstjüket. Ez a szabadság az ebédnél.

De hallom a démon ellenvetését, ki azt mondja, hogy szívesen tűri a szabadságnak ezt

Ez a hazánk statisztikájáról irt fejezet egyik alcíme, melyben felsorolja Keleti Károlynak „Magyarország statisztikája“ után, — de van eszük a szerzőknek, hogy nem a legújabb kimutatást, hanem az 1880-diki népszámlálás adatait közöljék — hogy van összesen 6.403,687 magyar, kik közé be vannak véve a 638,314, rémenő zsidók is; nem magyar lakóink száma pedig 9.335,684. Csak hogy a „Replica“ szerzői szerint a magyarok valódi száma nem lehet nagyobb 5-5 1/2 milliónál, hanem azért, hogy e felett ne vitakozzanak — nagylelkűen elfogadják, illetve megengedik, hogy számuk 6.4 milliónyi legyen. Ebből csinált aztán a sovínista magyar ifjuság 8, majd 9 milliót, s a következő alcímében azt is megtudjuk, hogy Keletitől eredt a 9 millió magyarról szóló mese (!), melyet úgy gyártott, hogy az 1890. év utolsó napján végzett népszámlálás szerint, minden magyarul (is) beszélőt magyarnak vett!

Igy foly ez tovább. De mit szóljunk még az olyan könyvről, mely jogtalan-ságnak tartja, hogy a budapesti egyetem 217 nyilvános és magántanára közül csak is egy oláh — és valóságos égbekiáltó igazságtalanságnak, hogy a kolozsvári egyetem pedig magyar (és tisztán magyar) s az előadások is mind magyarul folynak, holott Erdélyben az oláhok vannak többségben!

A könyvben egyébiránt még sok ily neveltséges mulattató részlet van; de azért kár az olyan nyomdai termékre több szót vesztegetni, mely lapokon keresztül ir arról, hogy a nemzetiségi törvény — paródia, mely jobb ügyhöz méltó szorgalommal gyűjtötte össze és közli a külföldieknek ellenünk irt kirohanásait, mely nem ismeri el az 1848-iki erdélyi uniót, melynek minden lapja a magyar zsarnokságról (!), magyarosító kormányzatról, sovínista önkény-uralmi törek-

a csekély korlátozását, mert más téren bőven kárpótolja magát. Ez „a másik tér“, mint az afféle hetyke legények mondani szokták: a szerelem.

A szerelem az persze virul a legény számára, az ő édes nedűjéből táplálkozik a szíve.

Voltak idők mikor én is csak egy okot, egy erőt ismertem, mely teremtet. Mikor sejtettem a mindenen szétaradó zománcot, a minek jóságában és szépségében megérik az élet. Ismerem, hogy a költő szavával éljek, istennek teremtet jobb kezét, a mennyi akarát végrehajtó hatalmát: a szerelmet...

Ismerem ezt mind. Szép dolog a szerelem, s bizony isten, én sem voltam ellensége soha, sem a platói, sem a — hogy is mondjam — a másik szerelemnek. De lássuk csak végeredményében.

Tehát Ön udvarol a lányoknak. Papák, mamák s a lányok is szívesen látják, mert Ön kedves ember s a mellett partie. Önt meghívják uzsonnára, néha vacsorára, sőt ünnepnapokon ebédre. Ha a kertbe mennek, Ön a családdal van, a korzón a hölgyek lovagja ameddig a papa a kaszinóban kláberezik, színházban felmegy a páholyba és jól mulat felvonások között, s mindezekért az örömteljes órákért Ön nem tartozik egyebet csinálni, mint társas játékokat rendezni vagy játszani és sátoros ünnepeken a házi kisasszonynak egy egyforintos „brust-bouquet“-t küldeni. Ön kedves ember s nemcsak egy házban, hanem tíz tizenötben egyformán szívesen látott vendég. Önt, valahányszor megjelenik, a mama mindig azzal fogadja: Igazán szép, hogy

A „TORONTÁL“ TÁRCZÁJA.

Házasodjunk.

(Válasz Hoitsy Jenő tárczájára).

Tisztelt Uram! Azóta, hogy az Ön tárczáját olvastam, ismét gazdagabb vagyok egy csalódással. Azt hittem, hogy minden ember komolyan fél attól, hogy a 30 ik év mint legény találja és siet papucs alá jutni. S most ime látom, hogy az a sok szép terv, melyet Önben egyrészt a ki nem süttöt beafsteakék s a korecsma erőltlen leve, de nem kevésbé Fífine, Ilonka és Elma bájai ébresztettek, mind füstté vált, mert az Ön ablaka előtt egy férj a feleségével, a kis babával és az udvarlóval elhaladtak.

Hát engedje meg tisztelt Uram, hogy azon gyanumnak adjak kifejezést, hogy Ön tulajdonképen sohasem gondolt komolyan a házasságra. Megengedem, hogy akkor, mikor a kése alig bírta a fent dicsért beafsteakét elvágni avagy mikor Ilonka és Elma szemei nagyon csábítóan kacsintottak Önre, hogy akkor csakugyan arra gondolt, milyen jó volna, ha a komor legényszoba helyett egy kedves kis feleség várná. De ugyanakkor mikor Önben ily gondolatok ébredtek, a démon is felütötte fejét és Önnek egészen más dolgokat sugott a fülebe. (Magamról tudom, mert én is kilencz évig hallgattam erre a démonra). Ismerem azt a „Schlagwortot“ is, a melylyel ezek a démonok dolgoznak, kik nem ritkán jó barátok még pedig abból a fajtából, kiknél a házasság még korai, tehát szeretnék, ha Ön velük tombolna, vagy már késő, s ezeknek iszonyuan

vésekről szól és elnyomatást lát abban is, hogy pl. miniszteriumainkban összesen csak 18 oláh hivatalnok van, holott a népességi arány szerint (melyet 17 1/2 %-nak mond) 320-nak kellene lennie és végül, mely azt hangoztatja, hogy az oláh népnek mindennapi szava, hogy inkább a muszkák alatt legyenek, mint (továbbra is) a magyarok alatt!?

Veress Endre.

Az Ugron-párt s a reformok. Holló Lajos, Félegyháza képviselője s az Ugro-párt egyik előkelő tagja, Félegyházán mondott beszámoló beszédében nemcsak a saját, hanem az Ugron-féle 48-as párt nevében kinyilatkoztatta, hogy a párt az összes egyházpolitikai reformokat helyesli és szükségesnek tartja.

HIREK.

Torontálmege küldöttsége Ő Felsége a király előtt nem fog tisztelegni. A belügyminiszter ma leérkezett táviratában ugyanis értesíti a vármegye közönségét, hogy Ő Felsége csakis a helyi küldöttségeket kívánja fogadni annyival is inkább, minthogy Borossebesen nincs is több küldöttség részére elegendő hely. Torontál vármegye közönsége sajnálattal tudomásul vette a belügyminiszter választát, egyszerűen azonban megkereste ő exczellenciáját, hogy Torontál vármegye hódolatát, melyet ezuttal maga nem tolmácsolhat, a királynak Borossebesen való tartózkodása alkalmával, a legmagasabb trón számolyához juttatni kegyeskedjék.

Közgyűlés. Torontál vármegye f. hó 4-én megkezdett rendkívüli közgyűlését Rónay Jenő főispán ma délelőtt rekesztette be. A közgyűlési jegyzőkönyv folyó hó 10-én fog hitelesített.

Megjutalmazott tanító. Almás községe Schöberle Géza községi tanítónak az oktatásban és főleg a magyar nyelv tanításában elért kiváló sikerért 30 forint jutalmat szavazott. Ezen jutalmat a megyei közgyűlés ma jóváhagyta. A derék almásiak példája követést érdemel.

A radnai bucsusok. Ma egy nagyobb bucsus csoport indult el Nagybecskerekéről Radnára. A bucsusokat Frank Fülöp segédlelkész kísérte a határig.

Kolera. Az utolsó 24 órában Torontál vármegyében koleraeset nem fordult elő.

Az ideai korzónk. A fürdő-saison elmúltával rendszerint megélenkült városunk főutcájára s különösen esti korzónk lett oly népesség és élénk, hogy akár fővárosnak is beillt volna. Amde a szeszélyes időjárás, úgy látszik, megfoszt bennünket az idén az esti korzó élvezetétől.

eljött, a házi kisasszony mindig mosolyog és erősen megszorítja a kezét s Ön minden papával, ki 40 és 50 között van, per tu. Biz az szép dolog s egy ideig igazán nagyon kellemes. Sajnálom azt a fiatal embert, ki ezt az idejét ki nem használta, sajnálom azt, kinek egy gyengéd kézzel, egy szívélyes mosoly nem képezte valamikor legnagyobb örömét. De az évek mulnak. S nemcsak Ön, de a többiek is észreveszik, hogy Ön a társas játékokban már nem olyan eleven, mint régebben, pajkos ötletei megcsappannak s Ön couplet-k helyett inkább érzelmdus dalokat szeret énekelni. De a mamák éles szeme még mást is észrevesz. Meglátja azt, hogy Ön nagyon szeretetreméltó ember ugyan, ki idegen helyen kitünteti a családot és főleg Melaniet, Ön igen figyelmes és előzékeny, de már három esztendeje jár a házba s még egy szóval sem mondta, hogy Ön nőül akar. Pedig tudják, hogy Önnek hivatala és egy kis privát vagyona van, tehát megnősülhetne. S Ön egy szép napon azon veszi magát észre, hogy még mindig nagyon kedvesek ugyan az egyes családok, ha látogatást tesz, szívesen is fogadják, de már vacsorára nem marasztalják; az Ön jelenlétében más fiatal (és fiatalabb) embereket dicsérnek s ha virágot küld, a kisasszonyok más fel sem tűzik, mert tudják, hogy ez oly figyelem, melyet Ön nemcsak Melanieval, de Malvinnal, Mariskával, Arankával és többi barátnőivel szemben is megcselekszik. Ön pedig ezt észrevehén, lassankint visszavonul s mikor a 30-ik év felé közeledik, már esze ágában sincs arra gondolni, hogy Önnek s z a b a d s á g á b a n áll, lányoknak udvarolni.

De az Ön természete talán inkább az asszonyok felé húz. Hiszen már kedvelt íróársunk

zetétől. A mily kiállhatatlan volt a hőség csak az elmúlt hetekben, oly hűvös idők jár most. Vége a világos toiletteknak; előkerültek már a felöltők, s a ki nem akar fogvaczogva végig járni a főtéren, az csukott ablakok mellett a szoba négy fala között élvezze a „nagybecskereki friss levegőt.“ — Pessimista időjósok már a fakeskedőknél tesznek látogatást. Reméljük, hogy csalódni fognak és az annyira felmagasztalt vénasszonyok nyara az idén sem marad el.

Hymen. Eckstein János, az „Eckstein F. és fia“ nagybecskereki cégé beltárgya, eljegyezte Pollák Gizella kisasszonyt, özv. Pollák Ferencné bájós leányát Győrött.

A nagybecskerek-pancsovai vasut. Lázasan folyik a munka az új vasuti vonalon. Jelenleg Pancsova alatt 100 munkás foglalkozik a pályaeépületek építésén, a pályatest végleges elkészítésén. A tehervonat, mely a kavicsokat, sineket és a homokot szállítja, pénteken már Franczfeldre érkezett. A derék franczföldiek ennek öröme nagy lakomát csaptak. Pancsovára az első tehervonat valószínűleg 3 hét múlva rohog be.

Érdekes kiállítás. Eck Péter nagybecskereki bognármester a milánói székesegyházat lombfűrészmunkával miniatűr kiállításban teszi közzemlére. A kiállítás, mely egyéb érdekes látványt is nyújt, szeptember 5-15 közti napokban megtekinthető a helybeli községi iskolában 10 kr. belépti díj mellett.

Kivándorlók. Az aranykalászszaal ékes rónaságon is kezd terjedni a kivándorlás mániája. Mokrinból most nyolcz család készül Bulgáriába. Csalóka reményekkel veszik kezükbe a vándorbotot, hogy azután néhány hó múlva alaposan kiábrándulva térjenek vissza a könnyelműen elhagyott tűzhelyre.

A hazafias beszéd. Jeszenszky Sándor kolozsvári helyettes főügyész beszédéről azt írják, hogy az az egész várost valóssággal elragadta. Olyan hazafias érzülettől áthatott, szenvedélyességgel lelkisítő beszéd volt az, a milyen manapság már a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. A hatás alatt határozta el a kolozsvári közönség, hogy Jeszenszky Sándor beszédét kinyomatja és széles körben elterjeszti. És nemcsak magyar, hanem német, oláh, olasz, francia és angol nyelven. Az ez irányban megindult mozgalom élén Bartha Miklós orsz. képviselő áll, Herepi Gergely lelkeséssel, dr. Lehmann Róbert ügyvéddel, dr. Tutsek Sándorral és még több kiváló kolozsvári polgárral együtt.

Stassik László bucsuja. A nagyikindai törvényszék bírói kara által Stassik László nyugalomba vonulása alkalmából rendezett estélyi fényszen sikerült. A banketten, melyen mintegy százan vettek részt, Roth Gergely kir. törvényszéki elnök köszöntötte fel az ünnepeltet, ékes szavakban emelvén ki Stassiknak a bírói pályán szerzett érdemeit és a vesztességét, mely távozása által a törvényszéket érte.

Heine, ki pedig asszonyok dolgában elsőrangú tekintély volt (amit szegény meg is keserült), már ő mondja:

Die zarten, unerfahren Glieder,
Sie sind gar lieblich anzusehen,
Doch reizend sind die geniale Augen
Die unsere Zärtlichkeit versteinen . . .

Az udvarlók két nagy csoportra oszthatók: Olyanokra, kiknek szerencsájuk van az asszonyok körül és a kiknek nincs. S itt egy sajátosság, de kérélelhetlen logikával végző dilemma előtt állunk. Ha szerencsése van, akkor őnt nem szeretik a férjek. Ha nincs, akkor nem kell az asszonyoknak. Már pedig egyik olyan kellemetlen dolog, mint a másik, mert mindkét esetben hajótörést szenvednek az Ön „komoly szándékai“. Így tehát igen problematikus az a szabadság, mely az asszonyok udvarlására vonatkozik:

A legény szabadsága ezzel azonban távolról sincs kimerítve. Ön otthon pipálhat amennyi jól esik s nem lesz aki összeszidja, mert árt az új függönyöknek. Igaz ugyan, hogy a tűz kiáludt s kegyetlen hideg van, no de legalább nincs a ki parancsoljon.

Esténként kimaradhat ameddig czimbora van s jól esik a bor. Ha haza jön, megcsik ugyan, hogy nincs gyertya és a gyufa egyáltalán nem található s bár sötét szobában vaczogó fogakkal tér nyugalomra, esze ágában sincs lemondani a — szabadságról.

Míg mások, t. i. a férjek, feleségeiket sétálni viszik, addig Ön nyugodtan klaberezhetik s ha haza megy, senkinek sem fog eszébe jutni Öntől megkérdezni, nyert-e vagy vesztett-e ez utóbbi esetben szemrehányást tenni.

Ön ezeken kívül sans gène mulathat a színésznőkkel, gyengéd viszonyokat szöhet és kiválthatja a garderoatot; pezsgőzhetik a zenger-

Sikerült pohárköszöntőket mondtak még Sechorsch Ferenc a bírói kar nevében, Vlachovits György gör. kel. esperes, Bayer Alajos az ügyvédi kar nevében, továbbá Petrovits, Grubits, Dús, Küffer stb.

Fegyelmi eljárás Temesmegyében. Temesmegyében napról-napra szaporodnak a fegyelmi eljárás alá vont községek számai. Lappunk legutóbbi számában már közöltük, hogy a lippai járás főszolgabírája 5 község előjárásága ellen intézett fegyelmi eljárást. Újabb értesülésünk szerint a központi főszolgabíró Szakálházában tartott egészségügyi vizsgálatának eredményeként a községi bíró, jegyző és orvos ellen elrendelte a fegyelmi eljárást.

Kecskék behozatala Szerbiából. A földművelésügyi magy. kir. miniszter a kecskék behozatalára vonatkozólag a temesvári kereskedelmi és iparkamarának a következő értesítést adta: Minthogy a szerbiai állategészségügyi egyezmény végrehajtására iránt kiadott itteni 36.000. számú rendeletével 3 ik § a szerint a megfigyelési kötelezettség kecskékre egyelőre nincs kiterjesztve: Szerbiából származó kecskék bármely belépő állomáson keresztül állategészségügyi vizsgálat és marhalevél mellett az országba behozhatók, a melkül, hogy azokat megfigyelés végett előbb Budapestre kellene szállítani.

Gyilkosság a dinnyeföldön. Tegnap a szegedi pusztások egy tizenhat éves ifjú vitték be a szegedi homokról. Az elvadult ifjú, kit vasra verve hurczoltak a kir. törvényszékhez, egy dinnyecsözt ölt meg, a miért az elzavarta a dinnyésbe hajtott marháat.

Az asszony meg a szeretője. A történet a mindennapi, a nevek, meg az a kegyetlenség, a mivel a gyilkosságot végrehajtották, az új történetben. Peppa Ferencz urasági kocsis Baraczházán volt az a szerencsétlen, hogy nem szerette a felesége, Uhli Mihályhoz, az urasági kertészhöz húzott az asszony szive. Uhlinak nem erős oldala a bátorság, s kétszer is megkísérelte Peppát eltenni láb alól, de sohasem mert a gyilkossághoz fogni. Tegnap végre neki bátorodott és megölte. A gyilkosságot így hajtotta végre: Peppa a felesége unszolására kitette az ágát a pitvarba és három éjen át künn aludt a feleségével. Az elmúlt este az asszony hízeltései folytán Peppa a nejét átkarolva aludt el. Mikor már erősen horkolt, Uhli odasompolgott és látta, hogy Peppa oly helyzetben van, hogy ha esetleg nem találja el, nem ugorhatik föl. Előhozta a fejszét és hatalmasan lecsapott vele az alvó fejére. Ez föl akart ugrani, hogy elfogja megtámadóját, de felesége torkon ragadta és vissza tartotta, míg Uhli a másik fejszeecsapást mérhette rá, amely halálos volt. A hűtlen asszony ekkor átment a szomszédságba, ahol azt beszélte, hogy álarozos rablók el akarták lopni az uraság lovait és agyonverték a férjét, aki ellenszegült nekik. Meséjét azonban nem hitte el senki és a csendőrség letartóztatta. A csendőrök előtt az asszony beismerő vallomást tett.

nékkel is, kik Öntől sohasem fognak megtagadni semmit, feltéve, hogy nem áll nagyon snasz hirben; s télnek idején akár a vasárnapi álarozos bálókra is elmehet, hol nem nagy, de igen vegyes társaság ad magának találkat. Ön akár minden este elmehet . . . No de nem folytatom. Hiszen ugysem bírnám itt az Ön és a többi legények összes szabadságait felsorolni.

Azt az egyet azonban egészen biztosan tudom, hogy mindezekért az itt felsorolt „élvezetekért“, melyet „szabadsága“ nyújt, csak egyet cserél be: egy katzenjammerrel párosuló fejfájást. S ha Ön már annak látára, hogy egy fiatal ember haza kísér egy asszonyt, lemond a házasságról és tovább eszi a vendéglő beefsteakjeit, akkor nem is akart a szabadságról lemondani. Az érzéki szerelem legzseniálisabb dicsőítője, Bourget éppen aznap nősült meg, mikor a „Szerelem pszichológiája“ czimű könyve megjelent. Pedig egy garçon ember többet mulathat egy hónap alatt Párisban — ez minden hazafiatalanság nélkül legyen mondva — mint Magyarországon egész városában egész életén keresztül.

Tisztelt Uram! Engem Önnek a logikája nem birt meggyőzni. Sőt mikor elolvastam a tárczáját, így szóltam magamban: Azért is. S hangosan átszóltam a másik szobába:

— Katicza, küldd el a fekete kabátomat Grünbaumhoz. Szombaton megtartom az eljegyzésemet.

S ha tudnám, hogy szülővárosomban minden 20 éven felüli férfiu don Juan, akkor is megtartanám.

Szívélyes üdvözléssel

Egy vőlegény.

A másolat hitelül:

rrr.

SPORT.

— Őszi lóversenyek Nagybeeskereken. Visszatérnek a régi idők, amikor egy-egy őszi közgyűlés alkalmával a mulatságok legérdekesebbje a lóverseny volt. A lóversenyek közkedveltségének nagyban hátrányára volt az a körülmény, hogy a város nem rendelkezett állandó versenypályával. Az idén már ezen a bajon is segítve lesz. A földművelési miniszter Nagybeeskerek városának e célra 20 hold földet ajándékozott, Szlatinán, s most már semmi kétség, hogy az ezután megrendezett lóversenyek a nagy közönségre a régi vonzerőt fogják gyakorolni. Az idei őszi lóverseny érdekes programját itt közöljük.

Őszi lóverseny. Torontálvármegye őszi rendes közgyűlésével egy időben azaz 1893. évi október hó 8-án délután 2 órai kezdettel Nagybeeskereken a Muzslya előváros mellett fekvő állandó versenypályán a torontálvármegyei gazdasági egyesület lötenyésztési bizottságának nevében lóverseny tartatik, melynek föltételei a következők:

1. Sikverseny: Futhat minden torontálvármegyei, földműveléssel foglalkozó parasztagadának tulajdonában levő, torontálvármegyei nevelésű ló — nyereg nélkül lovagolva. — Távoltság 1500 méter. Nevezés a verseny napján déli 12 óráig. A m. kir. földművelési miniszterium nevében adott államdíj. I-ső 100 korona, II-ik 50 korona, III-ik 20 korona. Nevezési díj 1 korona, bánat nincsen.

2. Gátverseny: Minden kora és országbeli ló számára. — Távoltság 2000 méter, négy gáttal. — Tétel 10 korona, bánat külön ugyanannyi. A m. kir. földművelési miniszterium nevében adott államdíj. I-ső 200 korona, II-ik a tételek és bánat fele.

3. Ügetőverseny: Négy kerekű, négy üléses kettős fogatoknak. Nyitva magyarországi nevelésű lovak számára, urkocsisok. Minden fogat az urkocsison kívül egy bírót visz magával. Diszqualifikál, ha a fogatbeli két ló, habár nem egyfolytában is, összesen 30 vágta-ugrást tesz. Távoltság circa 2000 méter. Tétel 10 korona, bánat külön ugyanannyi. A m. kir. földművelési miniszterium nevében adott államdíj. I. díj 300 korona, II. díj tételek és bánat fele.

4. Sikverseny: Nyitva torontálvármegyei földbirtokosok által nevelt, bármely kora ló számára. — Urlovasok. — Távoltság 2400 méter. Tétel 10 korona, bánat külön ugyanannyi. I-ső tiszteletdíj és 100 korona, II-ik a tételek és bánatok fele.

5. Kis akadályverseny: Nyitva minden országbeli és kora ló számára. — Urlovasok. — Távoltság 2000 méter, 3 akadály. Teher 4 évesre 65 kg., 5 évesre 70 kg., 6 éves vagy idősebb 82 kg. Egy 600 frankos hasonló versenydíj nyertesére külön 2 kiló; több ilyen vagy egy 1000 frkos hasonló versenydíj nyertesére 3 kilóval több. Telivér 1 1/2 kiló külön teher. Tétel 20 korona, bánat külön ugyanannyi. I. tiszteletdíj és 200 korona, II. a tételek és bánatok fele.

6. Sikverseny: Torontálvármegyei földműveléssel foglalkozó parasztagada tulajdonában levő bármely kora és származású ló számára. Távoltság 1500 méter. Nevezés a verseny napján déli 12 óráig. A m. kir. földművelési miniszterium nevében adott államdíj. I-ső díj 60 korona, II-ik 40 korona, III-ik díj 20 korona, VI-ik díj 10 korona.

7. Akadályverseny: Nyitva minden ló számára. Urlovasok. Teher 4 évesre 65 kg., 5 évesre 70 kg., 6 éves vagy idősebb 72 kg. Egy 600 frankos hasonló versenydíj nyertesére külön 2 kiló, több ilyen vagy egy 1000 frkos hasonló versenydíj nyertesére 3 kilóval több. Telivér 1 1/2 kiló külön teher. Távoltság 4000 méter, 7 akadály. Tétel 50 korona, bánat külön 25 korona. I. tiszteletdíj és 800 korona, II. tiszteletdíj. III. ló tételét menti.

Minden félórán új verseny.

A II., IV., V. és VII. versenyre nézve a budapesti lovaregylet versenyszabályai irányadók.

Nevezni lehet Bakálovich Ágost főszolgabíró urnál, mint a versenyt rendező bizottság titkárával Nagybeeskereken.

A verseny a bécsi és budapesti lovaregyletek titkárságának közvételével véget bejelentett.

A II., III., IV., V. és VII. számú versenyre nevezési zár idő 1893. évi szeptember hó 25-ének déli 12 órája, a nevezéshez a tétel összege csatolandó.

Az akadályok egy méternél nem magasabbak és három méternél nem szélesebbek.

A IV., V. és VII. számú versenyek színekben vagy egyenruhában lovagolandók.

Irodalom és művészet.

* A „Vasárnapi Ujság“ szeptember 3-iki száma 15 képpel, s a következő tartalommal jelent meg: „Koburg Ernő herceg.“ (II. Ernő, az elhunyt szász koburg gothai herceg, Alfréd. Ernő herceg utóda, s Alfréd szász koburg gothai herceg-örökös arcképpel.) — Költemények: „A megtérés dalaiból.“ Kovács Gergelytől; „Sejtés.“ Erdélyi Zoltántól; „A lány öröme.“ Madzsar Gusztávtól. — „Leány-vásár.“ Az erdélyi havasok népéletéből. — „Koburg vára.“ (Két képpel.) — „Katonai léghajzás.“ — „Salamon Ferenc emléktáblája s gyermek- és ifjúkora.“ — „A dévai ref. templom és torony jelenlegi és leendő alakjában.“ (Képekkel.) Szóts Sándortól. — A De Plonville ur veszélyes helyzete. Elbeszélés. (Képpel.) Irta Barr Róbert. — „Ezredévi kiállításunk történelmi csarnoka.“ (Képpel.) — „Czivilizált vademberek.“ — „Révai Miklós emlékoszlopának leleplezése Nagy-Szent-Miklós-on.“ (Képpel.) — „Charcot.“ (Arczképpel.) — „Egy leány a Salamon-szigetről.“ (Képpel.) — „A világ legnagyobb gyémántja.“ (Képpel.) — „Londoni divatlevél.“ (Divatképekkel.) — Irodalom és művészet; Közintézetek és egyetemek; Sakkjáték; Képtalány stb. rendes rovatok. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 2 frt, a Politikai Ujdonságokkal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin Társulat kiadó hivatalában (Budapest, egyetemutca 4. sz.)

Táviratok.

Egy művész öngyilkossága.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Nagy Imre, a nemzeti színház kitűnő művésze ma hajnalban agyonlőtte magát. Fiatal erőteljes férfi volt, pályáján rajongással csüggött, nem tudni mi vitte az öngyilkosságra. Ugy látszik, legvalószínűbb az a feltevés, hogy végzetes szerelem folytán követte el végzetes tettet. Tegnap visszatért Gödöllőről, s akik este látták, mint azt mondják, hogy egész este jó kedve volt.

(Nagy Imre, a nemzeti színház első drámai hőse 1849-ben született Budapesten. A gimnáziumban és kereskedelmi iskolában tanult, de művészi hajlamai korán a színpadra vitték. Előbb a vidéki társulatoknál kardalokodott s ebben az időben nagy nyomorral küzdött. Végre 1869-ben módjában lett, hogy elvégezze a színi tanodát, s a sikerrel le tett vizsga után a nemzeti színházhoz szerződött. Először 1870-ben február 16-án lépett fel a nemzeti színházban, Könyves Kálmánban. Azóta folyton a nemzeti színház tagja, rendezője és a színészkola tanára, 1873-ban megnősült, s feleségül vette Benza Idát, a kitűnő művésznőt. Huszonhárom év óta tagja a nemzeti színháznak, szinte az összes drámákban fellépett és maradandó alakokat is teremtett. Kitűnő szerepei: Nagy Galeottó, Faust, Bánkban, Coriolán, Essex gróf, Rómeó.)

Budapest, szept. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Nagy Imre halála mély és őszinte részvétet kelt fővárosszerte. A gentry kaszinóról, s a nemzeti színházról gyászlobogó csüng alá, az emberek a kávéházakban, vendéglőkben másról sem beszélnek, minthogy milyen nagy veszteség érte a magyar művészetet.

Nagy Imre utolsó óráiról a következők kerültek nyilvánosságra: Nagy Imre, a kit gégebaj gyötört, tegnap egy barátjával, Krajcsik Ferenc országgyűlési képviselővel együtt jött be Gödöllőre. Barátjával élénken beszélgetett és sajnálkozását fejezte ki a felett, hogy a Nemzeti színház megnyitó előadásán Bánk-Bánt nem játszhatta, majd kijelentette, hogy vasárnap „Rákóczy Ferenc fogságában“ okvetlenül fellép. Tegnap még egyetmást elrendeztetett, mely idő alatt egész vig kedélyhangulatban volt, délután pedig ismét kiment Gödöllőre, a honnan este 9 órakor érkezett vissza.

Ez alatt a nemzeti színház épületében, ahol Nagy Imre lakott, vigan folyt az előadás, a „Huszárszerelem“ és „Virágfakadás“ vígjátékok kerültek színre és mialatt a közönség azokon kaczagott, ki sem gondolta, hogy a színház zseniális művésze milyen sötét tervekkel foglalkozik.

Este tíz órakor Nagy Imre magához kérte Eötvös Istvánt, a nemzeti színház műszaki hivatalnokát s a mai napra nézve utasításokat adott neki. Éjfél 12 órakor fátyolozott hangon mondta neki:

— Most siess Krajcsikhoz, hozd magaddal. Asztalomon két levél van, az egyiket add át Kafka Lászlónak, a másikat vedd magadhoz, tudod te azt jól, hogy az kinek szól, becsülettedre bízom, hogy az illetőnek át fogod adni.

Ezután Eötvös Krajcsikhoz ment, s mire mindketten — éjjeli 12 óra után — visszajöttek, akkorra üres volt Nagy Imre dolgozó szobája. Krajcsik bekiáltott a művész hálószobájába:

— Imre hol vagy?

Válasz nem érkezett, mindketten roszszat sejtve benyitottak, s Nagy Imre ott feküdt átlótt fejjel, s feje fennakadt az ablak szélein, kezében revolver, mely kétségtelenné tette, hogy öngyilkosságot követett el. Két levél feküdt az asztalán meg egy rózsaszínű boríték, melyre reszkető kezekkel volt írva:

— Ezt felbontatlanul tegyék szívemre.

E levél is, de más egyéb körülmények is arra engednek következtetni, hogy a művészt szerencsétlen szerelem vitte az öngyilkosságba. Felöltött hajdon leánya: Ida árván marad utána. Halálát siratja az egész nemzet.

Fondorlatok Carnot elien.

Budapest, szeptember 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A „Journal“ jelentése szerint az éjjel az a hír volt Párisban elterjedve, hogy Carnot veszélyesen beteg. E hírt azért kolportálják, hogy a köztársasági elnököt lemondásra bírják.

Megrabolt szegénység.

Budapest, szeptember 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Temesmegyei Kelmak faluból Kurman Hermina özvegyasszonytól, akit koldusnőnek tartottak, ismeretlen tettesek tízezer forintot raboltak el. A pénz rongyokba csomagolva volt az asszony ládájában.

Gyilkos férj.

Budapest, szeptember 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Borosjenőn Mócz Ignác földműves, válni akaró feleségének hasát felhastotta. Az asszony szörnyet halt, Móczot letartóztatták.

VASUT-ÜGYEK.

Magyar királyi államvasutak.

Magyar adriai vasuti kötelék. (Faküldemények díjszámítása.) A magyar kir. államvasutak és az üzemükben álló helyi érdekű vasutaknak úgy mint Fiumével, Trieszttel való forgalmában is szállítandó és a „C“ osztályba vagy a 2-ik külön díjszabásba tartozó faneműekre fennálló díjszámítási határozmányok akként módosítatnak, hogy a szállítási díj nem a rendelkezésre bocsátott kocsi raksulya, hanem a rakomány tényleges sulya, de fuvarlevél és kocsinkint legalább 10000 kg. után lesz számítandó, mi mellett a 63 méternél hosszabb tárgyakra fennálló egyéb díjszámítási határozmányok változatlanul maradnak. Azon keményfa küldemények, melyekre nézve a kocsi raksulya szerinti díjszámítás esetleg fenn fog tartatni, később fognak megállapíttatni. A részes vasutak nevében: Magyar királyi államvasutak. (Utánnomat nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény. Magyar-orsz határszéli forgalom. A magy. kir. államvasutak és a kassai-oderbergi vasut állomásai között egyrészt és Bródy átm., Podwoloczyka átm. és Granica átm., illetve Szcakowa átmenet osztrák-orsz határszéli állomások között, másrészt 1892. évi szeptember hó 1-étől érvényes díjszabáshoz folyó évi szeptember hó 1-én a II. pótlék lép hatályba, mely némely díjszabási határozmány módosítását, a Szcakovári érvényes díjtételeknek Granicza átm. re való érvényesítését, és Kecskemét, Nagy-Körös és Nagy Maros állomásokról Granicza átm. és Szcakowa átm. re gyorsárúként szállítandó friss gyümölcs, dinnye és fűzelék küldeményekre új 13 sz. kivételes díjszabást tartalmaz. Ezen pótlék példányai a m. kir. államvasutak díjszabási osztályában, valamint a többi részes pályánál díjtalanul szerezhetők meg. Budapest, 1893. augusztus hóban. A m. kir. államvasutak igazgatósága, a többi részes vasutak nevében is. (Utánnomat nem díjaztatik.)

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.
Főmunkatárs: Holtzy Jenő.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1893. évi május hó 1-től.

Nagybecskerek-Nikinda				Nagybecskerek-Versecz				Versecz-Nagybecskerek				Szécsány-Párdány			
Sz.v.	V.v.	V.v.	T.sz.	Sz.v.	V.v.	V.v.	T.sz.	Sz.v.	V.v.	V.v.	T.sz.	Sz.v.	V.v.	V.v.	T.sz.
1	2	3	1	2	3	1	2	1	2	3	1	2	3	1	2
Versecz ind.	—	—	290	Budapestny.p.u.ind.	700	—	—	Báziás ind.	405	1145	—	Budapest ny. p. u.	—	—	—
Párdány	—	—	350	Temesvár	950	—	—	Temesvár	—	12	—	Nagybecskereken át ind.	700	—	—
Nagybecskerek	550	1225	740	Nagykikinda	320	—	—	Versecz	540	220	—	Szécsány	925	525	—
Ellemér	609	1244	803	Nagybecskerek	805	—	—	Verseczrét	547	225	—	Módos	946	622	—
Melencze	632	111	832	N.-Becskek-Bpart,	812	415	—	*Temspaulis	553	232	—	Fény	957	635	—
Kumán	649	129	854	*Sándor-udvar	827	435	—	Bethlentanya	601	242	—	Párdány	1008	648	—
Törökbecse-Aracs	715	204	932	*Lázárföld	841	452	—	*Szivattyutelep	611	255	—				
Beodra	749	23	1009	*Pusztá Kenderes	845	451	—	*Laudontanya	618	305	—				
Karlova	800	249	1024	*Lajosmajor	955	508	—	Nagymargita	627	316	—				
Nagykikinda (v.) érk.	840	329	1104	Szárcsa	907	530	—	Zichyfalva	639	329	—				
Temesvár	—	520	454	Szécsány (vend.) érk.	919	545	—	Györgyháza	651	345	—				
Budapest	125	—	648	Szécsány ind.	934	600	—	Szécsénfalva-Ráros	—	—	—				
				Bóka	947	616	—	Istvánvölgy	706	402	—				
				Kanak	1004	636	—	*Olécz	714	412	—				
				*Olécz	1013	646	—	Kanak	723	424	—				
				Szécsénfalva-Ráros	—	—	—	Bóka	739	444	—				
				Istvánvölgy	1022	703	—	Szécsány (vend.) érk.	751	459	—				
				Györgyháza	1032	717	—	Szécsány ind.	801	514	400				
				Zichyfalva	1044	741	—	Szárcsa	814	531	42				
				Nagymargita	1059	802	—	*Lajosmajor	826	545	43				
				*Laudontanya	1108	812	—	*Pusztá Kenderes	833	546	447				
				*Szivattyutelep	1116	822	—	Lázárföld	842	603	447				
				Bethlentanya	1129	835	—	*Sándor-udvar	853	617	457				
				*Temspaulis	1137	847	—	N.-Becskek-Bpart,	910	641	533				
				Verseczrét	1145	858	—	Nagybecskerek érk.	—	645	—				
				Versecz	1149	903	—	Nagykikinda	—	1104	—				
				Temesvár	—	317	—	Temesvár	—	454	—				
				Báziás	—	325	1129	Budapest	—	648	—				

Az éjjeli órák — esti 6 órától fogva reggeli 5 óra 59 percig — a percek számjegyeinek aláhúzásával (600—559) vannak megjelölve.

A *-gal jelzett állomásokon a vonat csak feltételeesen fel- vagy leszállás végett áll meg.

H i r d e t é s e k.

Tamisász szabályozó és belvízvezető társulat.

414. szám 1893. (544—1.1)

Meghívó.

A „Tamisász szabályozó és belvízvezető társulat“ 1893. évi szeptember hó 21-én délelőtti 11 órakor a társulat hivatalos helyiségeiben tartandó

rendes évi közgyűlésére.

A napirend a következő.

1. Igazgatói évi jelentés a társulat 1892. évi működéséről.
2. Az 1892. évi számadás és arról szóló igazgatói- és számvizsgáló bizottsági jelentés tárgyalása és ugy az igazgatóság-nak, mint a számvizsgáló bizottságnak a felmentés megszavazása.
3. Az 1894. évre készített előirányzat tárgyalása és megállapítása.
4. Torontálmegye alispáni hivatala 50929/1893. számú határozatának bemutatása, az ártér osztályozásra vonatkozólag.
5. Németpárdány községnek kérvénye, a szőlőkbe való közlekedés miatt, az eddig fenállott, de teljesen elromlott hid újja építése tárgyában.

Párdány, 1893. évi szeptember hó 2.

Társulati elnök ur megbízásából:

Petrikovits Róbert,
társ. igazgató.

Árlejtési hirdetmény.

Alulirt eljáráság részéről közhírre tétetik, miszerint Obessenyő községében a képviselő-testületnek 9/1891. számú törvényhatóságilag jóváhagyott határozata folytán egy hullaház építése céljából f. évi szeptember hó 10-én délelőtt 10 órakor a község háza tanácstermében 1475 frt 16 kr. kikiáltási ár mellett nyilvános szóbeli árlejtés tartatik, melyre vállalkozók 10 százalék bányapénzzel ellátva meghívattak. A részletes feltételek a község jegyzői irodájában betekintheők.

Kelt Obessenyőn, 1893. évi szeptember hó 1-én.

(543—1.1) A községi eljáráság.

Pénteken azaz f. hó 8-án a Vászabanda vidám hangjai mellett

Kitűnő Szegedi Halpaprikás

lesz a **Szép Kilátásban.**

A legjobb syrmai Schiller borrhól és helyes kiszolgálásról gondoskodva.

Rossz idő esetén vasárnap.

(541—1.1) Tisztelettel **Koritnig Károly.**

12902. kig. szám 1893. (542—3.2)

Hirdetmény.

Közhírre tétetik, miszerint az 1893. évi városi pótköltségvetés és az 1894. évi rendes költségvetés elkészítettvén, az 1886. évi XXII. tez. 125. és 128. §§-ai intézkedéseinek megfelelően, folyó évi szeptember hó 1-ső napjától 16 áig a városi számvevőség hivatalos helyiségében közösen lére leend kiteve, ahol is a hivatalos órák alatt (délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig) a netáni észrevételek megtétele végett megtekintheők.

Kelt Nagybecskereken, 1893. évi szeptember hó 1-én.

Krsztics János,
polgármester.

6488. kig. szám 1893. (536—3.3)

Pályázati hirdetmény.

Lemondás következtében üresedésbe jött évi 500 frt fizetés és a megállapított látogatási díjakkal egybekötött Nagyjécsa községi orvosi állomásnak az 1886. évi XXII. tez. 82. és reá következő §§-ai értelmében választás utján betöltése végett ezennel pályázatot nyitok azzal, hogy a választás folyó évi szeptember hó 28-ik napjának d. e. 10 órakor fog Nagyjécsa község irodájában megejteni. Pályázni jogosultak és szándékozók felhivatnak, miszerint a kellő okmányokkal ellátott kérvényeit legkésőbb folyó évi szeptember hó 27-én d. u. 6 óráig ezen főszolgabíró-sághoz nyujtsák be.

Csene, 1893. évi szeptember hó 1-én.

Chemez János,
főszolgabíró.

KOLERA ELLEN!

FORKIVONAT!

Csakis **szerecsenfejjel**

valódi,

hamisítványoktól óvakodjanak!

Kapható a legfinomabb fűszer-, csemege- és gyógyfű-kereskedésekben, gyógyszerárakban, kávéházakban és cukrászdákban.

Vezérképviselők: (540—20.1)

PFAU és TÁRSA, FIUME.

K O S Z É N.

- Van szerencsém a közeledő évadra ajánlani:
- elsőrendű aninai darabos szenet 1 „ 70 „
 - „ Dombrau karvini darabos szenet 1 „ 75 „
 - „ aninai bánya pirszenet (Coaks) 1 frt 70 kr-ával
- métermázsánként. Ezen árak a helybeli vasuti pályaudvarba szállítva készpénzben értendők.

Kívánatra elvállalom a házhoz való szállítást is, melyért a köszén minden métermázsája után . 12 kr. a pirszen „ „ „ 20 „

téritendő. Megrendelések irodámban (Muncsics-féle ház) és Kék István állomásfőnök urnál fogadtatnak és a beérkezés sorrendjében intéztetnek el.

(512—30.5) Tisztelettel **STEINITZER GÉZA.**